

KORT & GODT OM: FONEMKOLLAPS

De fleste småbørn har udtalevanskeligheder i større eller mindre grad. Dette skyldes at det tager tid for barnet at opbygge et lydinventar og lære hvordan de forskellige lyde skal produceres. Mange børn vokser fra udtalevanskelighederne, mens andre børn har brug for konkret træning i lydene. Der findes forskellige former for udtalevanskeligheder. Nedenfor kan du læse om hvad det betyder når et barn har "fonemkollaps".

Hvad er fonemkollaps?

Når et barn har fonemkollaps betyder det, at barnet erstatter flere forskellige lyde med én bestemt lyd. Barnets lydinventar er derfor ikke så stort og dette kan gøre det svært for omgivelserne at forstå barnet.

Eksempel: Barnet har fonemkollaps med /d/-lyd i alle positioner. Dette betyder fx at ord så som fæl, sæl og tæl alle udtales "dæl", sol og stol udtales "dol", og vand, sand, land, kan alle udtales "dan".

Barnet med fonemkollaps vil således udtale mange forskellige ord på samme måde, og dette påvirker naturligt forståeligheden af barnets tale. Det er derfor vigtigt, at omgivelserne er særligt opmærksomme på at barnet føler sig forstået.

Mit barn har fonemkollaps

- hvad skal jeg gøre?

Hvis dit barn har et meget lille lydinventar, dvs. hvis barnet primært erstatter med én lyd, bør man tage kontakt til den lokale PPR-logopæd, særligt hvis barnet er fyldt 3,5 år.

Den lokale PPR-logopæd vil kunne tilbyde konkret vejledning, rettet mod dit barns lydige vanskeligheder.

Barnet med fonemkollaps har behov for at øge sin forståelse for at lyde er betydningsbærende. Hvis et barn fx har fonemkollaps med /h/ skal barnet lære, at der er betydningsbærende forskel i at sige "hegn" og "regn".

Man vil derfor arbejde med ord/lyde som står i kontrast til hinanden. Metoderne der oftest anvendes er "Maksimale oppositioner" og "Minimale par".

højtækningsbøger
til udtaletræning

Eksempler på fonemkollaps:

Det er individuelt hvilke(n) lyd(e) barnet erstatter med. Ligeledes er det individuelt hvor mange lyde der erstattes og om det er initialt, medialt og/eller finalt.